

JERZY STRZETELSKI
(1924–1994)

Jerzy Strzetelski urodził się 14 maja 1924 r. w Krakowie. Wybuch wojny zastał go w gimnazjum, które musiał opuścić i podjąć pracę zarobkową, aby uniknąć wywiezienia na roboty do Niemiec. W r. 1946 zdał maturę i rozpoczął studia anglistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, które ukończył razem z przedostatnim rocznikiem po zamknięciu krakowskiej anglistyki (w r. 1949 wstrzymano nabór studentów). Likwidacja anglistyki oznaczała dla Jerzego Strzetelskiego dość długą przerwę w karierze naukowej, ale nie w pogłębianiu swej znajomości języka i literatury. Reaktywowanie katedry anglistyki w r. 1958 pozwoliło mu powrócić na Uniwersytet w charakterze asystenta.

Zainteresowania naukowe Jerzego Strzetelskiego skupiały się przede wszystkim na starszej literaturze angielskiej. Roczne stypendium British Council pozwoliło mu przez rok studiować na uniwersytecie w Leeds. Po powrocie przedstawił rozprawę doktorską poświęconą obrazowaniu w dramatach Johna Webstera i uzyskał w r. 1963 stopień doktora. Praca doktorska została w dużej mierze wykorzystana w przygotowaniu obszernego wstępu do wydania *Białej diablicy* i *Księżnej Amalfi* Johna Webstera w znanej serii „Biblioteki Narodowej” Ossolineum w 1968 r.

Jerzy Strzetelski interesował się sonetem elżbietańskim. Badania nad stylem poetyckim sonetu angielskiego poprowadziły go do prac językoznawczych Zenona Klemensiewicza, Wojciecha Górniego, Anny Wierzbickiej i Marii Renaty Mayenowej. Ostatecznie jednak badania strukturalistyczne nad składnią angielską Reszkiewicz stały u podstaw jego rozprawy *The English sonnet. Syntax and style*, wydanej nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego i przedstawionej jako praca habilitacyjna. Czterokierunkowa analiza składni sonetów, oparta na strukturalistycznej teorii składni i prowadzona na bardzo szerokim materiale poetyckim, pozwoliła autorowi przedstawić sprawdzalne twierdzenia o cechach składni istotnych z punktu widzenia krytyki literackiej, bo stanowiących podstawy krytycznoliterackich wypowiedzi na temat stylu pojedynczych utworów lub całości twórczości sonetowej poszczególnych poetów XVI i XVII w. w Anglii. Tytuł doktora habilitowanego uzyskał Jerzy Strzetelski w r. 1969.

W drugiej połowie lat 70. Jerzy Strzetelski rozpoczął bardzo owocną pracę w Zakładzie Literatury Angielskiej i Amerykańskiej Instytutu Filologii Angielskiej. Wspólnie z asystentami doprowadził do wydania w języku angielskim dramatów Szekspira (*The tempest* wraz z Teresą Belą, 1979, *Twelfth night* wraz z Martą Gibirską, 1982, *As you like it* wraz z Krystyną Urbisz, 1982). Wreszcie w r. 1982 ukazały się *Tablice chronologiczne literatury angielskiej*, praca zbiorowa pod kierownictwem Jerzego Strzetelskiego, stanowiąca kompendium wiedzy encyklopedycznej na temat literatury angielskiej, od wielu lat bardzo potrzebna pomoc naukowa dla studentów anglistyki w całej Polsce. Inny ważny skrypt autorstwa Jerzego Strzetelskiego, tym razem dla cudzoziemców studiujących w Instytucie Polonijnym UJ, pt. *An outline of Polish literature*, wydany został w Krakowie w 1974 r.

Inicjatywą organizującą pracę zespołu literaturoznawców krakowskiej anglistyki było dwutomowe opracowanie w języku angielskim teorii literatury opartej na fenomenologii, przygotowane pod redakcją Jerzego Strzetelskiego. Istotne było tu upo-

wszechnienie teorii dzieła literackiego Romana Ingardena w świetle koncepcji anglojęzycznych. Tom I: *The study of the literary work of art: Introduction* ukazał się w Krakowie w 1979 r., tom II: *The study of the literary work of art* — w r. 1981.

Niezależnie od organizowania i redagowania prac zbiorowych Jerzy Strzetelski opublikował w r. 1976 książkę, w której przedstawił własne badania nad nowelą angielską oparte na teorii Ingardena. W serii „Zeszytów Historycznoliterackich UJ” w r. 1976 opublikował *Some problems of short fiction. The dramatic short story*. Książka ta stała się podstawą do uzyskania tytułu profesora nadzwyczajnego w r. 1978.

Bardzo ważną dziedziną działalności profesora Jerzego Strzetelskiego była stała współpraca z „Biblioteką Narodową”, Państwowym Instytutem Wydawniczym i Wydawnictwem Literackim. W rezultacie tej współpracy polski czytelnik uzyskał cenne informacje dotyczące wydawanych po polsku arcydzieł literatury angielskiej. Profesor jest autorem m.in. wstępu do *Raju utraconego* Johna Milтона (Warszawa 1974 i 1982), posłowa do *Tamerlana Wielkiego* Marlowe’a, do *Poematów* Williama Szekspira i do anonimowej tragedii angielskiego renesansu *Arden z Feversham* (Wydawnictwo Literackie, 1977) czy wreszcie opracowania i komentarza do *Pieśni Osjana* („Biblioteka Narodowa”, 1980). Ta praca popularyzatorska, prowadzona na najwyższym poziomie, objęła również opracowanie trzydziestu siedmiu haseł do *Słownika pisarzy angielskich i amerykańskich* (Warszawa 1971) oraz broszurę poświęconą wielkiemu Jamesowi Joyce’owi (*James Joyce — twórca nowoczesnej powieści*, Kraków 1975).

Był też profesor Strzetelski autorem wielu recenzji (publikowanych m.in. w „Literaturze na Świecie”) i przekładów zarówno utworów literackich, jak i prac teoretycznoliterackich z obszaru anglojęzycznego (m.in. do tomu *Sztuka interpretacji* pod red. Henryka Markiewicza, Wrocław 1971).

W r. 1989 Jerzy Strzetelski uzyskał tytuł profesora zwyczajnego.

Zasług profesora Strzetelskiego nie sposób ograniczyć do publikacji naukowych, dydaktycznych i popularyzatorskich. Był aktywnym organizatorem życia naukowego krakowskiej anglistyki. Jego inicjatywą i zasługą było zorganizowanie wielkiej międzynarodowej konferencji anglistów (tzw. April Conference) w r. 1978. Od tego czasu co trzy lata odbywa się w Krakowie w kwietniu międzynarodowy zjazd anglistów, którego owocem są bardzo interesujące publikacje. Położył też profesor ogromne zasługi dla podniesienia poziomu nauczania języka angielskiego w regionie krakowskim. Był konsultantem metodycznym kursów prowadzonych przez krakowski KMPiK, wizytował zajęcia i dokształcał nauczycieli. Należał też do inicjatorów działającego z wielkim powodzeniem Studium Doskonalenia Językowego dla nauczycieli akademickich UJ i innych uczelni krakowskich.

Odznaczony był wielokrotnie: nagrodami Ministra Edukacji Narodowej (1966, 1971, 1973, 1977, 1978, 1980, 1982), Złotym Krzyżem Zasługi (1977), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1978). Zmarł tuż przed odejściem na emeryturę, 6 czerwca 1994 r.